

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียนทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

2. สมมติฐานของการวิจัย

1. ระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง
2. ระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดของผู้บริหาร หัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกัน

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาระดับการดำเนินงานงานวิชาการของโรงเรียน ตาม ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 33-38) 12 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน จำนวนทั้งสิ้น 3,802 คน จากโรงเรียน 331 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 422 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 สถานภาพ จำแนกเป็น

1) ผู้บริหาร

2) หัวหน้างานวิชาการ

3) ครูผู้สอน

3.2.1 ขนาดโรงเรียน จำแนกเป็น

1) โรงเรียนขนาดเล็ก

2) โรงเรียนขนาดกลาง

3) โรงเรียนขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการดำเนินงานงานวิชาการของโรงเรียน ตาม ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 33-38) ทั้ง 12 ด้าน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการดำเนินงาน วิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่ผู้วิจัยได้สร้าง ขึ้น จากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แล้วนำไปทดลองใช้ที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน หาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้เท่ากับ 0.91 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของ ลิเคิร์ต (Likert Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งและรับคืนด้วยตนเอง โดยการนำหนังสือ ขอบความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเข้าเก็บข้อมูลและ นำส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง และ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลาในการเก็บแบบสอบถาม คืน จากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมดจำนวน 422 ฉบับ ได้รับคืน ทั้งหมด 422 ฉบับ คิดเป็น 100 %

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีของ Scheffe'
4. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด โดยการวิเคราะห์เนื้อหา รวบรวมและสรุปประเด็นแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางความถี่ร้อยละ

5. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า

1. ระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 8 การแนะแนวการศึกษา ($\bar{x} = 3.62$) ด้านที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.60$) และด้านที่ 9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.60$)

เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า ผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.85$) ด้านที่ 2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.85$) และด้านที่ 8 การแนะแนวการศึกษา ($\bar{x} = 3.83$)

หัวหน้างานวิชาการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 10 การส่งเสริม

ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ($\bar{x} = 3.68$) ด้านที่ 11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ($\bar{x} = 3.68$) และด้านที่ 4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 3.67$)

ครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 9 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.60$) ด้านที่ 8 การแนะแนวการศึกษา ($\bar{x} = 3.58$) และด้านที่ 7 การนิเทศการศึกษา ($\bar{x} = 3.57$) อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านที่ 6 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.50$) ด้านที่ 4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ ($\bar{x} = 3.49$) และด้านที่ 2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.48$)

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 8 การแนะแนวการศึกษา ($\bar{x} = 3.62$) ด้านที่ 9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.60$) และด้านที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร ($\bar{x} = 3.60$)

เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{x} = 3.70$) ด้านที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.68$) และด้านที่ 9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.65$)

โรงเรียนขนาดกลาง มีระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 10 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 8 การแนะแนวการศึกษา ($\bar{x} = 3.65$) ด้านที่ 11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ($\bar{x} = 3.62$) และด้านที่ 7 การนิเทศการศึกษา ($\bar{x} = 3.60$) อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านที่ 5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{x} = 3.50$) และด้านที่ 4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 3.47$)

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 8 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 8 การแนะแนวการศึกษา ($\bar{x} = 3.60$) ด้านที่ 10 การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ($\bar{x} = 3.60$) และด้านที่ 9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.60$) อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.50$) ด้านที่ 6 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.46$) และด้านที่ 3 การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{x} = 3.44$)

2. เมื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหาร หัวหน้างาน วิชาการและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านที่ 2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านที่ 4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านที่ 5 การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านที่ 6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านที่ 8 การแนะแนวการศึกษา และด้านที่ 12 การส่งเสริม สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ วังค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านที่ 3 การวัดผล ประเมินผล ด้านที่ 7 การนิเทศการศึกษา ด้านที่ 9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านที่ 10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน และด้านที่ 11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า

ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านที่ 5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านที่ 11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และด้านที่ 12 การส่งเสริม สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ วังค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านที่ ด้านที่ 2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านที่ 3

การวัดผล ประเมินผล ด้านที่ 4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านที่ 6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านที่ 7 การนิเทศการศึกษา ด้านที่ 8 การแนะแนวการศึกษา ด้านที่ 9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านที่ 10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน และด้านที่ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยการสรุปประเด็นที่คล้ายคลึงกัน และเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย 10 อันดับ ดังนี้ ควรมีการอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่บุคลากร ควรมีการสัมมนา ศึกษาดูงานในสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จเกี่ยว ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณแก่ครูผู้ทำวิจัยควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการเผยแพร่ผลงานวิจัยของครู ควรมีการแต่งตั้งมอบหมายงานแก่บุคลากรอย่างเหมาะสม ควรมีกิจกรรมความร่วมมือกับชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรและการบริหารงานวิชาการให้มากยิ่งขึ้น ควรมีการจัดเก็บข้อมูลชุมชน สถานประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากรท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ควรมีการจัด โครงการแนะแนวเคลื่อนที่สำหรับชุมชน ควรส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนตามโอกาสเพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และควรมีการเผยแพร่เกียรติประวัติดีเด่น บุคคลดีเด่นให้ชุมชนได้รับทราบ

6. อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เพราะว่าบุคลากรในสถานศึกษา ได้มีความตระหนักถึงความสำคัญของงานวิชาการ มีความรู้และเข้าใจในนโยบายการบริหารจัดการหลักสูตร ตลอดจนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาให้กับเยาวชน มีการวางแผนในการทำงานที่ดี ผู้บริหารมีการแต่งตั้งและมอบหมายงานแก่บุคลากรตามความรู้ความสามารถและความถนัด ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยการสนับสนุนให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความรู้เรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและผู้เรียน บุคลากรมีทักษะความชำนาญในการทำงานด้านการบริหารจัดการหลักสูตร มีการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรและสภาพของผู้เรียน

และการจัดแหล่งเรียน วิทยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่าง หลากหลายและรู้จักท้องถิ่นของตนเองให้มากขึ้น ผู้บริหารมีการนิเทศติดตามและประเมินผล การทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คำแนะนำ ชี้แนะและช่วยเหลือแก้ปัญหาเมื่อมีอุปสรรค หรือข้อบกพร่อง เพื่อให้การทำงานสำเร็จลุล่วงด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ธวัช ทองแสน (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหารและการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2520 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ซึ่ง การวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการบริหารและการใช้ หลักสูตร ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ศึกษาวิจัย 3 ด้าน คือ ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร ด้านกระบวนการนิเทศการใช้หลักสูตร และด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการศึกษา พบว่า ทั้ง 3 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับการศึกษา ของ สปาร์ก (Sparks, 1960 : 3650 A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการเป็นครูใหญ่ของโรงเรียนในมลรัฐ เคนดักกี ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลวิจัยพบว่า ครูใหญ่ใช้เวลาทำงานมากที่สุด ดังนี้เทศ การสอน การแนะแนว การประชาสัมพันธ์ การศึกษาทางวิชาการต่าง ๆ งานธุรการ กิจกรรม เสริมหลักสูตร การควบคุมระเบียบวินัยและการสอน ส่วนความเข้าใจในการบริหารงานของ ครูใหญ่ ไม่ได้ขึ้นกับท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่แต่จะขึ้นกับขนาดของโรงเรียน ถ้าเป็นโรงเรียน ขนาดใหญ่ ครูใหญ่จะมีความเข้าใจในการบริหารงานดีกว่าครูใหญ่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ๆ

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า ระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก แม้ว่าขนาดโรงเรียน จะเป็นตัวกำหนดที่ทำให้การบริหารจัดการศึกษามีความแตกต่างกัน เพราะในสภาพของงบประมาณที่ได้รับ ความพร้อมของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้าน ของอาคารสถานที่ บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน การจั ดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ตลอดจนสื่อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน แต่ในสภาพของ การทำงานในพื้นที่จริง รับนโยบายจากหน่วยเหนือในเรื่องเดียวกัน มีการวางแผนในการ บริหารจัดการที่เป็นไปในทำนองเดียวกัน บุคลากรมีจุดมุ่งหมายเดียวกันมีการวางแผนใน การทำงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นในการพัฒนา ผู้เรียนและเยาวชน เช่นเดียวกัน บุคลากรควรมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการทำงานจาก ประสบการณ์และความรู้ที่ได้รับจากการอบรม สัมมนา การศึกษาดูงาน ทำให้การทำงาน สำเร็จและบรรลุเป้าหมายได้ดีมากยิ่งขึ้น ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตามและให้ความสนใจ

แตกต่างกัน ครูวิชาการที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ขนาด 2 และขนาด 3 มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ใน ด้านการเรียน การสอน ด้านงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านงานวัดผลและ ประเมินผล ด้านห้องสมุด ด้านงานอบรมทางวิชาการ แตกต่างกันทุกขั้นตอนและสอดคล้อง กับการศึกษาของ ชะเวง ตั้งไธ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้กระบวนการบริหารการศึกษากับผลการปฏิบัติงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร โรงเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีความรู้กระบวนการบริหารการศึกษาโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับต่ำกว่าปานกลาง ยกเว้นด้านรายงานอยู่ในระดับสูงกว่าปานกลาง อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ ตั้งไว้ เพราะว่า สภาพความพร้อมของโรงเรียนแต่ละขนาดที่ต่างกัน ทั้งในด้านงบประมาณที่ ได้รับจัดสรร ความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม สภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ การคมนาคม สภาพ เศรษฐกิจ วัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น ที่ไม่เหมือนกัน อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้การทำงานด้านการ บริหารจัดการหลักสูตรและการดำเนินงานวิชาการมีอุปสรรค ทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่าง กัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ถาวร กันเมธ (2542 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า โรงเรียน มัธยมศึกษามีปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน

โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็กมีปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและเป็น รายด้าน ไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน 2 ด้านคือ ด้านการวางแผนงานวิชาการและด้านการวัดประเมินผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับการศึกษา บัณฑิต พลวิบูลย์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามทัศนะ ของครูใน โรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับ โรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนต่ำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2538

ในการชี้แนะ ช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการทำงาน ส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนา ปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดประเมินผลที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับ หลักสูตรและสภาพของผู้เรียน ประสานความร่วมมือในโรงเรียนในการทำงานเพื่อการทำงาน มีการพัฒนามากยิ่งขึ้นและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เบอร์ชไฟด์ (Burchfield, 1986 : 293) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการประเมินผล ผู้สอนในเขตการศึกษามลรัฐอาลาบามา มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเกณฑ์การประเมินผล ควรวางวิธีการในการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนโยบายกระบวนการรายละเอียดของงาน การฝึกฝน ความชำนาญการของผู้ประเมิน และสอดคล้องกับการศึกษาของ คาริสัน (Carison, 1992 : 995-A) ได้ที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมการตัดสินใจเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน โดยความร่วมมือกับ บุคลากร ชุมชน นักเรียน และงานด้านธุรการ ครูต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมมากที่สุด ไม่มีความแตกต่างของขนาดโรงเรียน และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริรัต แสนอุบล (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า การปฏิบัติงาน วิชาการในโรงเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ งานวัดผลและประเมินผล งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานการเรียนการสอน และงานอบรมทางวิชาการ

2. เมื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหาร หัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เพราะว่า บทบาทหน้าที่ ของบุคลากรในแต่ละตำแหน่ง ทักษะความชำนาญและประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากร บุคลิกภาพส่วนตัว ตลอดจนการได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนในการทำงาน และการเพิ่มพูนความรู้ที่แตกต่างกัน การรับรู้และอุปสรรคของการทำงานในพื้นที่จริงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้การทำงานแตกต่างกัน สภาพของบุคลากร ชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้การทำงานมีอุปสรรคและ ข้อบกพร่อง ทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิจิตรา ลิสี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ตำรวจปัญหาการบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ขนาด 2 และขนาด 3 มีปัญหา การบริหารงานวิชาการ ด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ในชั้นตอนที่ 1 และ 2

ผลวิจัยพบว่า การดำเนินการนิเทศในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามทัศนะครูในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำโดยส่วนรวมมีการดำเนินการนิเทศภายในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากเฉลี่ยสูงไปต่ำ คือ ด้านการศึกษานอกสถานที่ ด้านการปฐมนิเทศ ด้านการประชุมปฏิบัติการ ด้านการอบรมสัมมนา และด้านการสังเกตการสอน และเมื่อการเปรียบเทียบระดับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาศึกษาตามทัศนะของครูในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยส่วนรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ วนิดา การขยัน (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์และประสบการณ์การดำรงตำแหน่งต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ โดยภาพรวมแตกต่างกันและขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีปัญหาจากการปฏิบัติงานวิชาการ โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบแตกต่างกัน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

7.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในด้านที่ 2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านที่ 4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและ ด้านที่ 6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ผู้รับผิดชอบ ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีการปรับปรุงบทบาทในการสนับสนุนและส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนางานในด้านงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การสนับสนุนงบประมาณและการเผยแพร่ งานวิจัยของบุคลากร และการสนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น

7.1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น อยู่ในระดับปานกลาง ควรมีส่งเสริมและสนับสนุนเกี่ยวกับการอบรมเพื่อให้ ความรู้เรื่องการบริหารหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาจากผู้เชี่ยวชาญ และการใช้แหล่งเรียนรู้ ในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากรท้องถิ่น สถานประกอบการ การประสานงานกับองค์กร

ปกครองท้องถิ่นและสถานศึกษาอื่น ตลอดจน การจัดเก็บ ข้อมูลท้องถิ่น ในการบริหาร
จัดการและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

7.2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

7.2.1 ควรมีการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานด้านการบริหารงาน
วิชาการในโรงเรียน โดยการพิจารณาตัวแปรอื่น ๆ ให้มากขึ้น เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง นักเรียน องค์กรปกครองท้องถิ่น

7.2.3 ควรมีการวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการ
ในโรงเรียน เพื่อให้เกิดผลดีและมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีต่อผู้เรียน และให้มีการพัฒนาที่สอดคล้องกับ
สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY